

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

सूचना

बेरोजगार सूचीमा नाम दर्ता गर्ने बर्बारे सूचना
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत आगामी आ.व.
२०७७/०७८मा १०० (एक सय) दिनको न्यूनतम रोजगारीमा
संलग्न हुने चाहने बेरोजगार व्यक्ति २०७६ चैत महिनाभर आफू
स्थायी बसोबास गरेको वडा कार्यालयमा गई बेरोजगार
सूचीमा नाम दर्ता गर्नुहुन सूचित गरिन्छ ।

नेपाल सरकार
राज्य तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वर्ष : २५ अङ्क : २७६ पृष्ठ : ४ वित्तमोड : वि.सं. २०७७ भदौ १७ गते बुधवार (Wednesday, September 2, 2020) नेपाल सन् १९४० Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु. : ५/- भारतमा भा.रु. : ४/-

जोखिममा बिन्दुली बाँध क्षेत्रका बासिन्दा

अमित खम्बू

अर्जुनधारा, भदौ १६। स्थायी तटबन्धनको लागि सम्बन्धित निकाय गम्भीर नबन्दा भापा बुद्धशान्ति-२स्थित बिन्दुली बाँध क्षेत्र नजिकका बासिन्दाहरु जोखिममा हुने गर्छन् ।

आकाशमा कालो बादल मडारिन थालेको दृश्यसँगै अचानक वर्षापछि स्थानीय विरीड नदीमा आउने बाढीले बाँध भत्काई पानी मानव वस्तीसँगै खेतीयोग्य जमिनमा पस्ने हो कि भन्ने चिन्ताले उनीहरुलाई सताउने गरेको छ । यही चिन्ता र भयले उनीहरु राति समेत निदाउन सक्दैनन् ।

वि.सं. २०२९, २०२८, २०३१ र २०६० सालमा गरी हालसम्म चारपटक विरीड नदीले बाँध भत्काई गरेको क्षतिबारे स्मरण गर्दै स्थानीय हेमकुमार निरौला भन्छन्- वर्षाको समयमा अचानक नदीमा आउने बाढीले बाँध भत्काई जनधनको क्षति पो हुने हो कि भन्ने पीडासँगै वस्तुपुर्ण हुन्छ ।

नदीले बाँध भत्काएको खण्डमा बुद्धशान्ति-२ नम्बर वडासँगै छिमेकी अर्जुनधारा नगरपालिकाका ८, ७, ९, ६ र ५ नम्बर वडा र वित्तमोड नगरपालिकाका केही वडाका बासिन्दा प्रभावित हुनुका साथै खेतीयोग्य जमिन बगरमा परिणत हुने जोखिम रहेको उनले

बताए । यस समस्याको दीर्घकालीन समाधान भनेको नै तीनवटै पालिकाले समन्वय गरी संयुक्त रुपमा स्थायी तटबन्धन गर्नु बाहेक अन्य विकल्प छैन- उनले दावी गरे ।

यत अर्का स्थानीय देवेन्द्र भण्डारी बाँध क्षेत्रको तीन सय मिटर पूर्व र दक्षिणमा जनताको तटबन्धन कार्यक्रममाफर्त तटबन्धनको कार्य भए पनि बाढीबाट हुने मुख्य जोखिम रहेको बिन्दुली बाँध क्षेत्रमा भने हालसम्म तटबन्धन हुन नसक्नु दुःख भएको बताउँछन् । निर्वाचनको समयमा उम्मेदवारको राजनीतिक घोषणा पत्रमा उल्लेख हुने बिन्दुली बाँध तटबन्धन गर्ने कार्य निर्वाचन सम्पन्न भएपछि भने हराउने गरेको उनले गुनासो गरे ।

चौथोपटक बाँध भत्काएको समयमा लगाइएको पुरानो जालीको भरमा रहेको त्यस क्षेत्रमा जलाधारकोतर्फबाट स्थायी तटबन्धनको लागि आफूहरुले पटक-पटक पहल गर्दा पनि सम्बन्धित निकायले कार्यान्वयनमा भने चासो नदिएको अर्का स्थानीय राजकुमार श्रेष्ठले बताए ।

स्थायी तटबन्धनको विषयमा बुद्धशान्ति गाउँपालिकाका अध्यक्ष रमेशकुमार भुजेलसँग सम्पर्क गर्दा उनले त्यस क्षेत्रमा स्थायी तटबन्धनको लागि १०-१५ करोड बजेट आवश्यक पर्ने हुँदा

भापामा पहिरो, पानीको मुहान पुरियो

बुद्धशान्ति, भदौ १६। भारी वर्षाका कारण धुलावारी खानेपानीको मुहान पुरिँदा नियमित पानी वितरणमा कठिनाई भएको छ ।

बुद्धशान्ति गाउँपालिका-६ स्थित पानीको मुहान पहिरोका कारण पुरिँदा पानी वितरणमा समस्या भएको हो । पहिरो पन्छाउन पहल भइरहेको धुलावारी खानेपानी उपभोक्ता समितिका उपाध्यक्ष चेतन विष्टले बताए । विकट ठाउँमा मुहान छ, जेसीवी जाने बाटो छैन- उनले भने- मजदुर लगाएर पहिरो हटाउने काम गरिरहेका छौं । थप पानी परेन भने तीन चार दिनभित्रमा सकिन्छ होला । अनि मात्र पानी वितरण नियमित गर्न सकिन्छ ।

पहाडको फेदीबाट निस्काएको जस्ता पानी जापान सरकारको आर्थिक सहयोगमा १२ वर्ष अघिदेखि ल्याएर धुलावारी खानेपानी उपभोक्ता समितिले मेचीनगर ९, १० र ११ नम्बर वडाका चार हजार सात सयभन्दा बढी उपभोक्तालाई वितरण गर्दै आएको थियो । समितिका उपाध्यक्ष विष्टले सो जस्ता पानीसँगै डिप बोरिङबाट खानेपानीको कार्यालय र मागुरमाडीबाट पानी निकाल्दै आए पनि त्यसले आधा उपभोक्तालाई पनि नधान्ने बताए । उनले तत्काल विकल्प नखोजे धुलावारीमा पानीको हाहाकार हुने बताए ।

गाउँपालिकाको पहुँच नपुग्ने भएकोले जनताको तटबन्धन कार्यक्रममा समावेश गरेको बताए । त्यसको लागि सो कार्यालयले विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) तयार पार्ने कार्य सम्पन्न गरेको उनले जानकारी दिए । चालू आर्थिक वर्ष ०७७/०७८मा दुई पालिका बुद्धशान्ति र अर्जुनधाराको लागि दुई करोड रूपैयाँ बजेट विनियोजन भएको हुँदा सोही बजेटबाट त्यस क्षेत्रमा स्थायी तटबन्धनको लागि कार्य शुरु हुने आफूले जानकारी पाएको जनताको तटबन्धन कार्यालयलाई उद्धृत गर्दै अध्यक्ष भुजेलले बताए ।

बाढीले बिन्दुली बाँध क्षेत्रको जाली बगायो
मंगलबार विहानको वर्षासँगै नदीमा आएको बाढीले बिन्दुली बाँध क्षेत्रमा लगाइएको अनुमानित ६० मिटर पुरानो जाली बगाएको स्थानीय निरौलाले

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

स्थानीय सरकारप्रति लक्षित समुदायको गुनासो 'उपेक्षा' र 'बहिष्करण'को अन्त्य गर्न खबरदारी

नरेन्द्र ढकाल

वित्तमोड, भदौ १६। लक्षित वर्ग तथा समुदायका सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकारबाट आफूहरु उपेक्षित भएको गुनासो गरेका छन् ।

स्थानीय सरकारको बजेट तथा नीति कार्यक्रम निर्माण प्रक्रियामा आफूहरु बहिष्करणमा परेको उनीहरुले गुनासो गरेका हुन् । मंगलबार भापाको वित्तमोडमा संवाद समूहको सचिवालयले आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्दै उनीहरुले यस्तो बताएका हुन् ।

छलफलमा सहभागी बक्ताहरुले हरेक कार्यक्रममा लक्षित वर्गका समुदायलाई उपेक्षा गर्दै सीमित व्यक्तिले मात्रै बजेट निर्माण गर्ने गरेको कारण आफूहरुको समुदाय सधैं ओझेलमा परेको बताएका छन् । कार्यक्रममा सहभागीहरुले लक्षित वर्गलाई स्थानीय सरकारको बजेट तथा नीति कार्यक्रम निर्माण प्रक्रियामा सहभागिता र कार्यान्वयनमा अवकाश दिनमा छलफल गराउन आग्रह गरेका छन् ।

लक्षितवर्गका प्रतिनिधिमूलक संस्थाको अगुवाई र समन्वयमा अवकाश दिनमा हरेक पालिकामा लक्षितवर्गलाई नीति, निर्माण तथा योजनामा सहभागी गर्न र बजेट कार्यान्वयन साभारुपमा अगाडि बढाउन संवाद समूहले संयोजन गरेर छलफललाई व्यापक बनाउन आग्रह गरेका छन् । लक्षितवर्ग र आदिवासी जनजाति महासघ

मिलेर बजेट कार्यान्वयन र सामाजिक सरोकारका विषयमा स्थानीय सरकारका प्रतिनिधिहरुमा लक्षितवर्गको प्रतिनिधित्व गराउन समन्वय र सहकार्य गर्दै आफूहरुको अधिकार स्थापित गर्न अग्रसर हुने साभारुप निकायले कुरा गर्नु ।

कार्यक्रममा आदिवासी नेता भरतकुमार श्रेष्ठले आदिवासीका हरेक कार्यक्रममा लक्षित वर्गलाई छुटाउने गरेको बताए । संघीयता आएसँगै आफूहरुको उत्थानमा तीनवटै सरकारले सहयोग गर्ने अपेक्षा राखे पनि अहिले आफूहरु बहिष्करणमा परेको उनले गुनासो गरे । उनले आदिवासी तथा लक्षित वर्गको अधिकारलाई कटौती गर्दै स्थानीय उपेक्षा गर्दै सीमित व्यक्तिले मात्रै बजेट निर्माण गर्ने गरेको गुनासो गरे ।

त्यस्तै नेत्रहीन संघ भापाका उपाध्यक्ष दीपक थापाले वृष्टिविहीनलाई स्थानीय तहले कुनै सहयोग नगरेको गुनासो गरे । आफूहरुलाई बजेट छुट्याउन स्थानीय जनप्रतिनिधिले कुनै पहल नगरेको भन्दै उनले कार्यक्रमका लागि बजेट छुट्याउन आग्रह गरे पनि जनप्रतिनिधि 'समोसा खाने' कार्यक्रममा छुट्याउन नमिल्ने भन्दै विभेद गर्नुनासो गरे ।

त्यस्तै कोचिला महिला वित्तमोडकी अध्यक्ष शर्मिला महिलाहरुको अधिकार स्थापना गर्न आग्रह गरे पनि स्थानीय सरकार आएसँगै लक्षित

बताइन् । लक्षितवर्गलाई छुट्याउनुपर्ने बजेट अन्तर्गत रकमान्तरण गर्ने गरेको उनको भनाइ छ । त्यस्तै मेची बहिरा संघका हरि अधिकारीले सुन्ने र बोल्न नसक्ने बहिराहरुलाई बजेटमा स्थानीय सरकारले विभेद गरेको गुनासो गरे । आफूहरुलाई दोभासे राखेर सहयोग गरिदिन आग्रह गरे पनि वित्तमोड नगरपालिकाले नगरपालिकाकै कर्मचारीका रुपमा राख्ने गरेको बताए ।

अन्य क्षेत्रमा आफूहरुले कार्यक्रमका लागि सहयोग माग्दा कतैबाट सहयोग नपाएकाले लक्षितवर्गको वृत्ति विकासमा सरकारले उपेक्षा गरेको बताए ।

त्यस्तै आदिवासी जनजाति महिला नेतृ गंगा मास्केले महिलाहरु घरमा नै विभेदमा पर्ने गरेको बताइन् । उनले स्थानीय तहले आफूहरुको शैक्षिक तथा अन्य प्राविधिक वृत्ति विकासका लागि कुनै बजेट विनियोजन नगरेर महिलाहरुलाई विभेद गरेको बताइन् । विगतमा हरेक विषयमा छलफल हुने गरेको पनि स्थानीय सरकार आएसँगै लक्षित

वर्गका समुदायलाई उपेक्षा गर्दै सीमित व्यक्तिले मात्रै बजेट निर्माण गर्ने गरेको गुनासो गरे । त्यस्तै कोचिला महिला वित्तमोडकी अध्यक्ष शर्मिला महिलाहरुको अधिकार स्थापना गर्न आग्रह गरे पनि स्थानीय सरकार आएसँगै लक्षित वर्गका समुदायलाई उपेक्षा गर्दै सीमित व्यक्तिले मात्रै बजेट निर्माण गर्ने गरेको गुनासो गरे । त्यस्तै कोचिला महिला वित्तमोडकी अध्यक्ष शर्मिला महिलाहरुको अधिकार स्थापना गर्न आग्रह गरे पनि स्थानीय सरकार आएसँगै लक्षित वर्गका समुदायलाई उपेक्षा गर्दै सीमित व्यक्तिले मात्रै बजेट निर्माण गर्ने गरेको गुनासो गरे ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

लुगा सुकाउँदा महिलाको मृत्यु

सुनसरी, भदौ १६। सुनसरी दुहवी-१२ वडाका लुगा सुकाउँदा मृत्यु भएको छ ।

मंगलबार दिउँसो सवा १२ बजे आफ्नै घरमा लुगा सुकाउँदा रहेको अवस्थामा अचानक मिटरको तार सट्टै भई केन्ट लागेर बेहोस भएकी खातुनलाई उपचारार्थ लैजाँदै गर्दा बाटोमै मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीले जनाएको छ ।

कनकाईका ३६ शिक्षक-कर्मचारीलाई ल्यापटप

सुरुङ्गा, भदौ १६। कनकाई माध्यमिक विद्यालय, सुरुङ्गाले तीन कर्मचारीसहित ३६ शिक्षकलाई ल्यापटप वितरण गरेको छ ।

नेपाल सरकार शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रको नमूना विद्यालय विकास गुरुयोजना अनुसार शिक्षक कर्मचारीलाई ल्यापटप वितरण गरिएको हो । ती ल्यापटप खरिदमा विद्यालयको ७५ प्रतिशत र शिक्षक-कर्मचारीको २५ प्रतिशत साभेदारी रहेको छ ।

एक कार्यक्रमका बीच प्रमुख अतिथि कनकाई नगरपालिका प्रमुख राजेन्द्रकुमार पोखरेलले ल्यापटप वितरण गर्दै विद्यालयलाई प्रविधिमैत्री बनाउने उद्देश्य अनुरूप सूचना सञ्चार प्रविधिको विकास गर्ने लक्ष्यका साथ समयसापेक्ष पहल गरेको भन्दै प्रशंसा गरे । प्रमुख पोखरेलले कनकाई नगरीलाई शिक्षाको हब बनाउने

योजनालाई कनकाई माविको कदमले थप सहयोग पुग्ने बताए ।

कार्यक्रमका विशेष अतिथि कनकाई नगरपालिका शिक्षा, युवा तथा खेलकूद शाखाका प्रमुख उपसचिव पीताम्बर गौतमले युग अनुरूप शिक्षकले आफूलाई

वदलनुपर्ने बताए । उपसचिव गौतमले शिक्षकहरुले चाहने हो भने शिक्षा क्षेत्रमा ठूलो परिवर्तन आउने र कनकाई नगरले पनि गुणस्तरीय शिक्षाको लागि कार्ययोजना बनाएको बताए । उनले कोरोनाको विषम परिस्थिति साम्य भएपछि नगरपालिकाले शिक्षामा अघि सारेका कार्ययोजना लागू गर्दै लैजाने विश्वास दिलाए । अर्का विशेष अतिथि कनकाई नगरपालिकाका सामाजिक विकास समितिका संयोजक नवलकिशोर दत्तले कनकाई माविले नगरमै शिक्षा क्षेत्रमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नसकेकोमा प्रशंसा गरे । उक्त कार्यक्रमका अध्यक्ष समेत रहेका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष जनार्दन उप्रेतीले २२ सय बढी विद्यार्थी संख्या पुगेको र २४ जनाभन्दा बढी शिक्षकहरु निजी दरबन्दीमा कार्यरत रहेकाले आर्थिक रुपमा विद्यालयलाई टिकाउन कठिनाई भएको बताए ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

हाम्रो नेपाल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
वित्तमोड-४ भापाको आठौं वार्षिक साधारणसभा
स्थगन गरिएको सम्बन्धी सूचना

यस सहकारी संस्थाको ३० दिवस सम्पन्न गर्ने भनी पूर्वनिर्धारित समेत उल्लेख गरिएको सम्बन्धी सूचना विषयव्यापी महामारीको रूपमा संक्रमणको जोखिम नेपालमा उक्त संक्रामक रोगको रोकथामका लागि सम्पूर्ण कदमहरुको भौडभाउ हुने परिस्थिति र गरिएको मिति २०७७ भदौ १६ सम्पन्न गर्न नसकिने भएकाले स्थगन गरिएको सम्बन्धित महानुभावहरुमा यसै सूचना अनुरूप हुनासाथ साधारणसभा सभैमा जानकारी गराइन्छ ।
कोरोना भाइरसको जोखिम
भवानी

पूर्वाञ्चल दैनिकको कार्यालयको फोन नम्बर परिवर्तन

पहिले ०२३-५४९०००२/ ५४००४४ अहिले ०२३-५३९०००२/ ५३००४४

जाँदाजँदै भापाका सिडिओ उदयबहादुर रानाले भने

भापालाई कहिल्यै विर्सन्न

तस्वीर : विनोद पाण्डे/पूर्वाञ्चल

तुलसीप्रसाद निरौला

विर्तामोड, भदौ १६। चीनको विशेष प्रशासनिक क्षेत्र हङ्कङ र मकाउका लागि महावाणिज्यदूत नियुक्त भएका भापाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी उदयबहादुर रानामगरलाई सम्मानसहित विदाइ गरिएको छ। विर्तामोडमा मंगलबार आयोजना गरिएको कार्यक्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरलाई एक दर्जनभन्दा बढी सामाजिक संघ-संस्थाले सम्मानसहित विदाइ गरेका हुन्।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरलाई एका लागि एक अभियान, विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघ, सहारा नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विर्तामोड उपशाखा, भापा गोल्डकप, संवाद समूह भापा, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च भापा, वीरता जेसीज, वीरता लेडी जेसीज, रोटरि क्लब अफ विर्तामोड, रोटरि क्लब अफ विर्तामोड मिडटाउन र पूर्वाञ्चल राष्ट्रिय दैनिकले सामूहिक सम्मान गरेका थिए।

एका लागि एक अभियानका संयोजक तथा सहारा नेपालका प्रमुख कार्यकारी निर्देशक महेन्द्रकुमार गिरीको अध्यक्षता तथा भापाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष कुमार भट्टराईले स्वागत गरेका थिए।

कार्यक्रममा पूर्वाञ्चल राष्ट्रिय दैनिकका प्रधानसम्पादक तथा संवाद समूह भापाका सहजकर्ता एकराज गिरीले सम्मान-पत्र वाचन गरेका थिए। एका लागि एक अभियानका संयोजक तथा सहारा नेपालका प्रमुख कार्यकारी निर्देशक गिरी, अभियानका सहसंयोजक तथा भापा गोल्डकपका अध्यक्ष विनोद वस्नेत, विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष अध्यक्ष भट्टराई, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विर्तामोड उपशाखा सभापति सजेश शिवाकोटी, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च भापाका अध्यक्ष मदनगोपाल सुब्बा, वीरता जेसीजका अध्यक्ष मिजास पोखरेल, वीरता लेडी जेसीजकी अध्यक्ष सुष्मा पौडेल, रोटरि क्लब

अफ विर्तामोडका प्रेसिडेन्ट निर्मल भट्टराई, रोटरि क्लब अफ विर्तामोड मिडटाउनका प्रेसिडेन्ट प्रशान्त भण्डारीले प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरलाई सम्मानपत्र, दोसल्ला र खादाद्वारा सम्मान गरेका थिए।

त्यस्तै कार्यक्रममा मेची पेट्रोलियम डिलर्स एसोसिएसनका अध्यक्ष नवीन कोइराला, कोषाध्यक्ष अमित सरिया, वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ भापाका सल्लाहकार भानुप्रसाद शिवाकोटी, फर्निचर व्यवसायी खगेन्द्र खरेल, लायन्स क्लबका डिस्ट्रिक्ट चियर पर्सन ओमकृष्ण विमली, नेपाल उद्यमशील महिला संघ भापाकी अध्यक्ष पार्वता खरेल विमली, टेलरिङ व्यवसायी संघ भापाका महासचिव वीरु दर्नाल, रौनीयार सेवा समाज भापाकी अध्यक्ष संगीता रौनीयार, निर्माण व्यवसायी केदार गिरी, विर्तामोड खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाका पारस मैनाली, नेपाल फोटो पत्रकार महासंघ भापाका अध्यक्ष विनोद पाण्डे, इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीका डीएसपी मुकुन्द रिजाल, नेपाल अलैची व्यवसायी महासंघका सल्लाहकार पवन विन्दल, पार्थीभरा एफएमका प्रबन्ध निर्देशक राजेन्द्र चम्पलगाई लगायतले प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरलाई खादा र मायाको चिनो प्रदान गरेका थिए।

कार्यक्रममा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका केन्द्रीय सदस्य तथा भापा सभापति लोकराज ढकालले प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरले भापामा रहेका निर्वाह गरेको भूमिकाको प्रशंसा गरेका थिए। उनले जिल्ला प्रशासन कार्यालय भापामा टोकन प्रणालीको व्यवस्था, पुस्तकालयको व्यवस्था गर्नुका साथै विपद् व्यवस्थापन र सुरक्षा व्यवस्था सुदृढ बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको बताए।

कार्यक्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरले भापा बसाइ सुख्द रहेको स्मरण गर्दै एक वर्षको अवधिमा आफूले ५५ वटा काम गरेको बताए। अब आउने नयाँ प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई त्यसले थप जिम्मेवार बनाउने उनले बताए। प्रिअ रानामगरले भापाको सुरक्षा व्यवस्था सुदृढ पार्न सबैले गरेको

सहयोगको सन्नाहना गरे। आफूले जीवनमा भापा र भापावासीको सद्भाव, एकता र मायालाई कहिल्यै नविर्सने उनले बताए।

संवाद समूह भापाले समाजमा हुने विवाद अन्त्यका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको भन्दै प्रिअ रानाले त्यसले जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई समेत सहयोग पुर्याएको बताए। संवाद समूहको जस्तो असल अभ्यास अरु जिल्लामा पनि शुरू गर्ने आफूले पहल गर्ने उनले बताए। त्यस्तै उनले सहारा नेपालसहित विभिन्न सामाजिक संघ-संस्थाको सहभागितामा शुरू भएको एका लागि एक अभियानको प्रशंसा गर्दै अभियान अन्त्य जिल्लाका लागि अनुकरणीय हुने बताए।

एका लागि एक अभियानको अगुवाईमा जनस्तरबाट भापाको कनकाई नगरपालिका-४ कोटीहोमस्थित समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा पीसीआर ल्याब स्थापना गर्नु भापावासीको एकताको नमूना भएको उनले बताए। कोरोना भाइरसको संक्रमण नियन्त्रणका लागि पीसीआर ल्याब चाँडै सञ्चालनमा ल्याउनु पर्नेमा उनले जोड दिए।

त्यस्तै नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भापाले विपद् व्यवस्थापनका लागि खेलेको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको भन्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारी रानामगरले कोरोना भाइरसको संक्रमण न्यूनीकरण गर्न र अत्यन्तै मानवीय सेवाका लागि आफूले रेडक्रससँग सहकार्य गर्ने अवसर पाएको स्मरण गरे।

त्यस्तै उनले चीनको विशेष प्रशासनिक क्षेत्र हङ्कङ र मकाउका लागि महावाणिज्यदूतमा नियुक्त भएकाले विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका व्यवसायीहरूसँगको सम्बन्ध प्रगाढ हुने बताए। उनले व्यवसाय र व्यवसायीको हितका लागि आफू महावाणिज्य दूत भएकाले विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघमा आवद्ध व्यवसायीहरूलाई हङ्कङ र मकाउ आउन निमन्त्रणा समेत दिए। कार्यक्रमको सञ्चालन विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका महासचिव तथा रोटरि क्लब अफ विर्तामोड मिडटाउनका प्रेसिडेन्ट प्रशान्त भण्डारीले गरेका थिए।

बाह्रदशी-६मा बर्थिङ सेन्टरसहितको स्वास्थ्य सेवा

भापा, भदौ १६। स्थानीय दाताले सात कठ्ठा जमिन नि:शुल्क प्रदान गरेसँगै बाह्रदशी गाउँपालिका-६मा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ।

बर्थिङ सेन्टरसहितको स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणका लागि स्थानीय समाजसेवी भानुप्रसाद तिवारीको स्मृतिमा उनका दुई छोराहरु ज्ञानेन्द्र र पुण्यप्रसाद तिवारीले सात कठ्ठा जमिन नि:शुल्क प्रदान गरेसँगै स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण सम्पन्न गरिएको बाह्रदशी गाउँपालिका-७का वडाध्यक्ष भिन्नप्रसाद भट्टराईले जानकारी दिए।

शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागको तीन करोड रुपैयाँको लागतमा नवनिर्मित भवनमा बर्थिङ सेन्टर समेत सञ्चालनमा ल्याइएको छ। बाह्रदशी गाउँपालिका अन्तर्गत पाँच वटा स्वास्थ्य केन्द्र रहेको छ। जसमा इलाका स्वास्थ्य चौकी राजगढमा मात्रै बर्थिङ सेन्टर रहेकाले गाउँपालिकाका उत्तरी भेगका सर्वसाधारणलाई सेवा प्रदान गर्न सहज होस् भन्दै स्वास्थ्य चौकी डांगीवारीमा बर्थिङ सेन्टर सञ्चालनमा ल्याइएको बाह्रदशी गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख रामकुमार साहले बताए। उनले महामारीको यो समयमा पनि स्वास्थ्यकर्मीहरूले स्वास्थ्य सावधानी अपनाएर

नियमित सेवा प्रदान गरिरहेको बताए।

गाउँपालिका अध्यक्ष खड्गप्रसाद राजवंशीले उद्घाटन गरेको बर्थिङ सेन्टरमा २४सै घण्टा सेवा प्रदान गर्ने जनाइएको छ। बर्थिङ सेन्टर सञ्चालनमा आएसँगै डांगीवारी आसपासका महिलाहरूलाई सुरक्षित प्रसूतिका लागि फाइदा पुग्ने अध्यक्ष राजवंशीले बताए। बाह्रदशी गाउँपालिका-६का अध्यक्ष रत्नप्रकाश थोडाहाङको अध्यक्षतामा बर्थिङ सेन्टर उद्घाटन गरिएको थियो। सो अवसरमा दातालाई सम्मान समेत गरिएको छ।

बाह्रदशी गाउँपालिकाले हरेक वडामा स्वास्थ्य चौकी बनाउने अभियान सञ्चालन गरेको छ। सोही अभियान अन्तर्गत बाह्रदशी-६ सिमल चौक नजिकै

स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण भएको हो। यता आदिवासी र मुस्लिम समुदायको बाहुल्य रहेको बाह्रदशी-४मा महामारीको यो समयमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न कठिन हुने गरेको स्वास्थ्यकर्मीले बताउँदै आएका छन्। स्वास्थ्य केन्द्र चकचकीका प्रमुख रामनारायण शर्माले महामारीको यस्तो भयावह अवस्थामा सेवा लिन आएका सर्वसाधारणले स्वास्थ्य सावधानी नअपनाउँदा जोखिम बढेको बताएका छन्।

कोरोना महामारीको कहरका बीच बाह्रदशी गाउँपालिकामा मात्रै होइन अहिले भापाका सबै पालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाले स्वास्थ्य सचेतता अपनाएर नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्।

बाढीले ढल्काएको विद्युत्को पोल: वर्षासँगै मंगलवार बिहान भापाको अर्जुनधारा-७ भई बग्ने विरीङ नदीमा आएको बाढीले ढल्काएको विद्युत्को पोल। उक्त विद्युत् पोललाई तत्काल व्यवस्थापन गर्न नसके त्यसले जोखिम निम्त्याउन सक्छ। तस्वीर: अमित खन्डू/पूर्वाञ्चल

उपेक्षा ...

कार्यक्रमलाई प्राथमिकता नदिएको उनको भनाइ छ। उनले लक्षित वर्गको विकासका लागि प्राविधिक शिक्षामा जोड दिनुपर्ने बताइन्। लक्षित वर्गलाई पहिचान गरेर त्यस क्षेत्रसम्म पुग्ने बजेट विनियोजन गर्न जरुरी रहेको उनको भनाइ छ।

जनता समाजवादी पार्टीकी नेतृ संगीता रौनीयारले लक्षितवर्गसम्म बजेट पुर्याउन जनप्रतिनिधि असफल भएको र अब बजेटको खोजी आफैले गर्नुपर्ने बताइन्। उनले खबरदारी गर्नका लागि लक्षित समुदाय एक भएर अगाडि बढ्न जरुरी रहेको उल्लेख गरिन्।

कार्यक्रममा सञ्जय शेख, बडाराम हेमरम, निशा कर्ण, खड्गानारायण राजवंशी, ज्वाला लिम्बू, एजाज अहमद लगायतले लक्षितवर्ग सँगै उपेक्षामा परेको र अब लक्षित वर्गका कार्यक्रम लक्षितवर्गसम्म नै पुर्याउन सबै पक्षले दबाव सिर्जना गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

संवाद समूह भापाले संयोजन गरेको छलफल कार्यक्रमको सहजीकरण गर्दै विर्तामोड नगरपालिकाका वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत जय तिमिसनाले सामाजिक विकास अन्तर्गत वार्षिक रूपमा बजेट विनियोजन गरेर लक्षित वर्गलाई सहभागिता गराउने गरेको उल्लेख गरे। स्थानीय जनप्रतिनिधि आएपछि सबै क्षेत्रको प्रतिनिधित्व भएको अनुभूति गरे पनि लक्षित वर्गसम्म अझै बजेट पुग्न नसकेको गुनासो प्रति विर्तामोड नगरपालिका सवेदनशील रहेको र व्यवहार समस्या तथा रणनीतिक समस्या समाधान गर्न स्थानीय जनप्रतिनिधिलाई खबरदारी गर्न जरुरी

भाएको उनको भनाइ छ।

प्रत्येक वार्डले दश लाख रुपैयाँ बजेट छुट्टयाएर लक्षित समुदायलाई समावेश गराउने गरे पनि त्यसमा अझै अनुगमन र नियमनको खाँचो रहेकाले त्यसतर्फ विर्तामोड नगरपालिका सचेत भएको उनको भनाइ छ। उनले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन निर्माण गरेर लक्षितवर्गका समस्यालाई उजागर गर्दै लक्षितवर्गको वृत्ति विकासका लागि बजेटमा प्राथमिकता दिइने प्रतिबद्धता जनाए। गुनासोहरू क्रमशः सम्बोधन गर्दै जाने बताउँदै उनले समस्याहरू अगाडि ल्याउन आग्रह गरे।

स्थानीय तहको लक्षितवर्गको बजेट कार्यान्वयनको अवस्था र नीति निर्माणको विषयमा गरिएको कार्यक्रमको सहजीकरण संवाद समूह सचिवालयका अधिवक्ता खगेन्द्र खरेलले गरेका थिए।

कनकाईका ...

उनले दरबन्दी मिलान गर्दा विद्यार्थी संख्याको आधारमा दरबन्दी दिन स्थानीय सरकारसँग माग गरे।

कार्यक्रममा प्रधानाध्यापक कर्णबहादुर डांगीले नमूना विद्यालय विकास कार्यक्रमको पञ्चवर्षीय योजना अन्तर्गतको तेस्रो वर्षमा अगाडि बढिरहेको, सूचना र सञ्चार प्रविधिको युगमा शिक्षकले शिक्षण सिकाइको क्षेत्रमा अद्यावधिक हुनुपर्ने बताए। शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि नवीनतम प्रविधिमा पहुँच पुगोस् भनेर ल्यापटप वितरण योजना अघि सारिएको उनले बताए। प्रअ डांगीले कोरोना महामारीका प्रतिबन्धन समयमा पनि शिक्षकहरूलाई

सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरी असारको दोस्रो सातादेखि कक्षा ४देखि १० सम्मका विद्यार्थीलाई निरन्तर अनलाइन कक्षा सञ्चालन गरिरहेको जानकारी दिए। उनले अनलाइन कक्षामा २५-३० प्रतिशत मात्र विद्यार्थीको पहुँच भएकोमा यो समस्या हल गर्न अभिभावक, शिक्षासेवी, स्थानीय सरकार, नगर शिक्षा समिति र पूर्व विद्यार्थीहरूसँग उनले अपिल गरे।

विद्यालयमा ५९ जना पूर्णकालीन, ६ जना आंशिक शिक्षक र ११ जना कर्मचारी रहेको र २४ जनाभन्दा बढी शिक्षक-कर्मचारी निजी स्रोतबाट कार्यरत रहेकाले तलब व्यवस्थापन र भौतिक स्रोतको व्यवस्थापनमा चुनौति देखिएको बताए। आगामी चैतसम्ममा थप १७ थान ल्यापटप खरिद गरी शिक्षक-कर्मचारीलाई वितरण गरिने कार्ययोजना रहेको प्रअ डांगीले जानकारी दिए।

ल्यापटप प्राप्त गर्ने शिक्षक-कर्मचारीको तर्फबाट शिक्षक दिलीपकुमार खतिवडाले विद्यालयबाट प्राप्त सामग्रीको शिक्षण सहजीकरणमा उपयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका थिए।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा सदस्य एवम् शिक्षक प्रतिनिधि बल्लभकुमार गौतमले स्वागत मन्तव्य राखेको कार्यक्रमको सञ्चालन शिक्षक तीर्थराज खरेलले गरेका थिए।

जोखिममा ...

बताए। बाढीले जाली बगाएको बाँध क्षेत्रमा सोही दिन पूर्व सामान्य प्रशासन मन्त्री केशवकुमार बुढाथोकी, अर्जुनधारा नगरपालिकाका प्रमुख हरिकुमार राना,

जनताको तटबन्धन कार्यालयका इञ्जिनियर लगायतले अनुगमन गरी तत्काल रोकथाम गर्न नदीमा दुई वटा स्काभेटर परिचालन गरिएको गाउँपालिकाका

गमला चाहिएमा

घर कम्पाउण्डमा फूल रोप, बाँवा सजाउन साथै सागसब्जी कौशीखेतीका लागि अति उपयोगी कक्रिटका शानदार गमला सुपथ मूल्यमा चाहिएमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्। धेरै संख्यामा लिनेलाई डेलिभरीको पनि व्यवस्था छ।

सम्पर्क: भूपाल कार्की
९८०१४०४०००
९८१६६४१५७३
अर्जुनधारा-५, विहीवारे
बजार लक्ष्मीपुर

विद्युत् आपूर्ति अवरुद्ध हुने बारेको सूचना

यस नेपाल विद्युत् प्राधिकरण अनारमनी वितरण केन्द्र अन्तर्गतका तपशिल बमोजिमका स्थानमा तपशिल बमोजिमको समय विद्युत् आपूर्ति अवरुद्ध हुने बारेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ। साथै यसबाट ग्राहक महानुभावहरूमा पर्ने जाने असुविधाप्रति नेपाल विद्युत् प्राधिकरण अनारमनी वितरण केन्द्र क्षमा प्रार्थी छ।

मिति	विद्युत्को नाम	स्थान	समय	कारण	कैफियत
२०७६/११/१७	११ केभी कनकाई फिडर	अनारमनी वितरण केन्द्र अन्तर्गत कनकाई फिडरमा पर्ने चारपाने, लक्ष्मीपुरको क्षेत्र सडै	विहान ७:०० बजेदेखि बिर्सो १२ बजेसम्म	कनकाई फिडर अन्तर्गतको लक्ष्मीपुर चोक उत्तरमा राखिएको २०० केभीए ट्रांसफर्मर चार्ज गर्ने कार्य तथा मर्मत सम्बन्धी कार्य	उल्लेखित समय भन्दा १ घण्टा अघि वा पछि हुन सक्नेछ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण अनारमनी वितरण केन्द्र, विर्तामोड, भापा

लागि जनताको तटबन्धन कार्यालयबाट नगरपालिकाबाट २० थान जाली उपलब्ध बुधवारसम्म एक सय थान र अर्जुनधारा हुने बताइएको छ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जलि/समवेदना

हाम्रो क्याम्पसका उपप्राध्यापक सहृदयी मित्र श्री कुमार पाठककी ममतामयी माता **मनमाया पाठक**को ८७ वर्षको उमेरमा गत भाद्र ८ गते स्वर्गारोहण भएकोमा हामी क्याम्पस परिवार अत्यन्त दुःखी भएका छौं। यस घडीमा स्वर्गवासी माताप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्दछौं। साथै शोकसन्तप्त पाठक परिवारमा शोकलाई सहन गर्ने शक्ति प्राप्त होस् भन्ने कामनाका साथ हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

कनकाई आदर्श क्याम्पस परिवार, विर्तामोड, भापा, नेपाल

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बिर्तामोड, भापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि यो सेवा उपलब्ध छ।)

गुणाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

पूर्वाञ्चलसम्म सबैगठ्ठा ढुवानी क्याम्पस सिस्टमबाट सफाई गरिन्छ।

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

अनलाइन सेवा
भरपर्दा बनाउ

दूरसञ्चार सेवाको विकास भएसँगै मानिसका व्यावहारिक जीवनका कतिपय गतिविधिहरू सहज भएका छन् । विकासका पूर्वाधार मध्येको प्रमुख आधारका रूपमा रहेको सञ्चारमाध्यमका साधनहरू मध्ये दूरसञ्चार सेवा आजको प्रमुख आवश्यकताले नै भइसकेको छ । सञ्चारभित्रका छापा माध्यमको विकास पछि प्रारम्भ भएको विद्युतीय माध्यमको साधन यद्यपि सबैको पहुँचमा छैन, तर पनि यसले हिजोका कतिपय अस्विधाहरूलाई सुविधामा परिवर्तन गरिसकेको छ । जसका माध्यमबाट विश्वलाई एउटै सूत्रमा उनेको छ । भौगोलिक दूरी भएर पनि विश्वलाई अभिन्न र नजिक बनाएको छ । विज्ञानको पछिल्लो आविष्कार भनिएको कम्प्युटर र मोबाइलको माध्यमबाट विश्वका जुनसुकै गतिविधि, घटना, इतिहास, भूगोल, संस्कृति र समाज व्यवस्थाको जानकारी पाउन सकिने यसभित्रको इन्टरनेट सेवा आज खाना जतिकै अनिवार्य भइसकेको छ ।

यो वर्ष विश्वलाई एउटै त्रासमा राख्ने कोरोना भाइरसको चपेटामा इन्टरनेट सेवाको महत्त्व अझ बढेको छ । शिक्षण संस्थाहरूले यसकै माध्यमबाट अनलाइन कक्षा सञ्चालन गरेका छन् । आमजनताले बैकिङ कारोबार गरेका छन्, सेवा उपभोगको महशुल तिरेका छन्, हवाई टिकट खरिददेखि उपभोग्य वस्तु सरल ढंगले उपभोग गर्न पाएका छन् । त्यसैले यो सेवा मनोरञ्जन, सञ्चार मात्र होइन व्यावहारिक जीवनका सबै क्षेत्रमा सहायक बनेको छ र सुरक्षित पनि भएको छ । तर, सबैले यसको उपयोग गर्न नसक्ने अवस्था विद्यमान रहेकाले कोरोना त्रासकाबीच पनि सेवाप्रदायक संस्थाहरूमा महशुल तिर्नेहरूको भीड यथावत छ । जुन तत्कालका लागि जोखिमयुक्त छ, खर्चिलो छ र समय अझ श्रमका दृष्टिले अनुपयुक्त पनि छ ।

व्यस्त जीवनलाई सहज बनाउने ई-सेवाभित्रका असजिला, अपठ्यारा र प्रविधिगत त्रुटिले सर्वसाधारण भने हैरान पनि छन् । यही वर्ष कोरोनाले मानिसको दैनिकी अस्तव्यस्त भयो, नियमितता भङ्ग भयो । त्यसमध्ये विद्युत सेवाका उपभोक्ताहरू सबैभन्दा बढी मारमा परेका छन् । बन्दाबन्दीले मिटर जाँचकी आएनन्, उपभोक्ताले महशुल तिर्न पाएनन्, जो इन्टरनेट सेवाको पहुँचमा थिए उनीहरूले ई-सेवाको माध्यमबाट पैसा भुक्तानी गरे । तर, सफ्टवेयरमा नदेखिएको भन्दै प्राधिकरणले बक्यौता मात्र होइन जरिवाना समेत देखाएको छ । राज्यले महासंकटका समयमा राहत दिनुपर्ने समय राज्यद्वारा सञ्चालित प्राधिकरण लगायतका सेवा प्रदायक संस्थाहरूले जनताको ढाड सेक्दैछन् । कर समयमा तिर्ने पर्ने, महशुल समयमै भुक्तानी गर्नुपर्ने अनि राज्य आफैँ बन्दाबन्दी गर्ने । राज्यद्वारा सृजित यस्तो आतंक जनताका लागि कोरोनाभन्दा पीडादायी भएको छ । अद्यानक आइपरेको कोरोना भाइरसको आतंकका बीच राज्यद्वारा सुविधाका नाममा सञ्चालित अनलाइन भुक्तानी सेवा सर्वसाधारणका लागि 'निल्नु न ओक्लु' बनेको छ । त्यसकारण पनि विद्युत प्राधिकरण लगायतका सेवा प्रदायक संस्थाहरूले वडा-वडामा काउन्टर सञ्चालन गरेर जनतालाई सहज, सरल र सुविधाजनक भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउन जरुरी छ । अनलाइनको भरपर्दा कुनै दिन 'नखाएको विष'ले मनुपर्ने निश्चित छ । त्यसकारण पनि आफ्नो क्षमताको विकास-विस्तार गरेर मात्र विश्वासयोग्य सेवा प्रदान गर्नुको विकल्प छैन ।

किसानले मल कहिले पाउने ?

केन्द्रदेखि स्थानीयतहसम्मका जनप्रतिनिधि महोदय,
किसान मलखाद नपाएर आक्रान्त छन् । मलखाद कुन बेला चाहिन्छ भन्ने ज्ञानसम्म थिएन र ? आज पाँच हजार बोरा मलखाद चाहिने बेला ५० बोरा मल ल्याएर सयौँ किसानहरूको भिड लाउने नाटक के को लागि ? यो भिड कोरोना नियन्त्रण गर्न कि फेल्वाउन ? सक्नुहुन्छ भने तुरुन्त प्रत्येक वडाको निगरानीमा मल उपलब्ध गराइयोस् । होइन भने मलखाद नपाएर आक्रान्त किसानहरूले कमसेकम दुईगुणा बढी मूल्य तिरेर भए पनि ब्याकमै आएको मल भए पनि जसोतसो लाउँदैछन् त्यो जफत नगर्नुस् महोदय ।
हाम्रा जनप्रतिनिधिको दुरदर्शिता हामिले भोगिरहेका छौं । यो भन्दा धेरै किसानलाई नमान्नुस्, किसानको पसिनाले एकदिन तपाईंहरूलाई धिकार्नेछ ।

भरत शिवाकोटी
शिवसताक्षी-८, फिलफिले

हाती आयो ! हाती आयो !! फुरसा

बिन्तामणि दाहाल

सारांश :

सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेकपाका अर्का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डसहितका शीर्ष र प्रभावशाली नेताहरूलाई प्रथम अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री केशी शर्मा ओलीले भ्रष्टाचार र आठराईको मिश्रित कुटनीतिक क्षमता प्रदर्शन गर्दै ठेगाना देखाएका छन् । यसले गर्दा केही हप्तादेखिको नेकपाभित्रको शक्ति संघर्षको विवाद छ सदस्यीय कार्यदल, त्यो पनि महासचिव विष्णु पौडेलको संयोजकत्वमा गठन भएर त्यसले दिएको प्रतिवेदनमा प्रचण्ड सहमत

हुन वाध्य भएसँगै हाती आयो ! हाती आयो !! फुरसा भएको छ ।

प्रारम्भ :

विवादको शुरुवातमै दम थिएन । त्यसैले पतिकारले यसअघि यही आँखा डटकम अनलाइन पत्रिकामा साउन ६ गतेतिर छापिएको अब वो दम कहाँ जो कल था भन्ने शीर्षकमा एउटा आलेख लेखेर विश्लेषण र व्याख्या गरेको थियो । त्यसको पटाक्षेप अब हुँदैछ ।

दुई अध्यक्ष ओली र प्रचण्डमध्ये यो कार्यदलको गठनसँगै प्रचण्ड पछि हट्न बाध्य भएको देखियो भने त्यसले दिएको प्रतिवेदन ओलीकै पक्षको भएपछि त्यसै पनि प्रचण्ड पार्टी भित्र कमजोर देखिए । यस्तो अवस्थाको शुरुवात वामदेव गौतमको पैतृता बदलाईबाट शुरु भएको हो ।

शुरुमा प्रचण्डले ओलीसँग अध्यक्ष र प्रधानमन्त्री दुवै पदबाट राजीनामा माग्दा सचिवालयमा प्रचण्डको साथमा फलनाथ खनाल, माधवकुमार नेपाल, नारायणकाजी श्रेष्ठ र वामदेव गौतम थिए । अर्थात् नौ सदस्यीय सचिवालयमा पाँच जना प्रचण्डका पक्षमा र चार जना ओलीको पक्षमा थिए ।

त्यही ताकतले उर्फिका प्रचण्ड, गौतम व्याक हटेर ओलीलाई बल पुग्ने गरी ६ बुँदे प्रस्तावमा आउने बित्तिकै प्रचण्ड पक्ष कमजोर भयो । उनमा वो दम रहेन जो असार १५ गतेको सचिवालय बैठकमा थियो । पार्टीलाई फुट्न दिनुहुन्न भन्ने पक्ष दोश्रो, तेश्रो र कार्यकर्ता तहसम्मका नेतामा बलशाली भयो । हुनु पनि त्यस्तै पर्यो । यसले पनि प्रचण्डलाई भस्कायो । उनकै पक्ष अर्थात् पूर्व माओवादीका प्रभावशाली नेता पनि मिलेर जाने पक्षमा भए ।

उनीहरूले पनि प्रचण्डलाई ओलीसँग सहकार्य गरेर जाँदमा फाइदा छ भन्ने प्रष्ट्याएपछि प्रचण्ड पछाडि हट्नेपनि मुडमा एक हप्ता अघिदेखि भएकैले सेफ ल्याण्डिङको माग खोज्ने क्रममा कार्यदल आएको थियो । त्यसले प्रतिवेदन बुझाएको छ भने दुवै अध्यक्षले त्यसलाई स्वीकारेकैले सचिवालय बैठक भदौ

१३ गतेका लागि बोलाइएको छ । यसबाट के देखिन्छ भने विवाद दुई अध्यक्षकाबीच थियो ।

त्यो विवादमा प्रचण्डलाई साथ दिन पार्टीका अधिकांश नेता कार्यकर्ता र सासद तयार नभएपछि प्रचण्ड पछि हटे । प्रचण्ड पछि हट्ने बित्तिकै विवाद सकिए जस्तो भयो । तर, विवाद सकिएको छैन । यो त शुरुवात हो र यसले एकताको महाधिवेशनसम्म थाम्छ, थाम्दैन हेर्न बाँकी छ ।

विवादको जरो किलो :

नेपालका राजनीतिक दलहरूभित्रको विवाद नीति र सिद्धान्तमा नभएको र व्यक्तिगत फाइदा र वेफाइदामा केन्द्रित भएकोले विश्लेषकहरूलाई पनि विश्लेषण गर्न गाह्रो छ । कहिले मिल्छ, कहिले मिल्दैन । तर, एउटा प्रष्ट कुरा के छ भने यस किसिमको स्वार्थको राजनीतिले जनताले भने दुःख पाउँछन् ।

विवादको जरो दुई अध्यक्ष राखेकै समयदेखि नेकपामा गाडिएको थियो भने त्यसलाई बाँधेर राख्ने किलो गतिलोसँग गाड्न महाधिवेशनसम्म पुग्नु पर्नेमा त्यहाँ नपुगी दुईपटक हल्लिइसकेको छ । पहिलो पटक हल्लिएको किलोलाई गत २०७६ साल मंसिर ४ मा दुई अध्यक्षबीचको सहमतिले ठोकेर बाँसियो बनाएको थियो ।

तर, त्यो किलो फेरि नयाँ वर्ष २०७७ साल लागेदेखि कोरोना भाइरसको निहुँबाट अलि-अलि हल्लिन थाल्यो । त्यसलाई बल गरेर हल्लाउन र थाम्न देशी र विदेशी शक्ति लागे । परिणाम अहिले फेरि किलो ठोक्ने काम भएको छ । कति बलियो किलो ठोकिन्छ, यसै भन्न सकिने अवस्था छैन ।

र, अन्त्यमा, अहिलेको अवस्था अर्थात् कार्यदलको प्रतिवेदनमा सहमत गरेर प्रचण्ड पछि हटेको अवस्थाको पर्दा पछाडिको दृश्य भनेको ओलीले प्रचण्डलाई सेफ ल्याण्डिङ गर्ने अवसर दिएर उदारता देखाएका छन् । यो पतिकारले विद्यमान अवस्थाको विश्लेषणबाट देखेको महशुस गरेर हो कसैको पक्ष वा विपक्षमा व्याख्या गरेको होइन । सबैलाई चेतना भया ।

न्यासिएका शिक्षक-विद्यार्थीलाई
वैकल्पिक सिकाइको सहारा

प्रकाश सिलवाल

नेकापस्थित कञ्चली माविले कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीलाई नियमित अनलाइन माध्यमबाट सिकाइलाई निरन्तरता दिइरहेको छ । कक्षा ६ भन्दा तल्लो तहका विद्यार्थीलाई विद्यालयले स्वाध्यायन गराइरहेको छ । विद्यार्थीले घरमा आफैँ पढ्ने र समय-समयमा शिक्षकले सम्पर्कका माध्यमबाट अनुगमन र सहजीकरण गर्ने गरेका छन् ।

गत वर्षसम्म कूल ५१० विद्यार्थी रहेका सो माविमा यस वर्ष तीन सय ५० विद्यार्थीले मात्र नयाँ शैक्षिकसत्रका लागि नाम दर्ता गराएका छन् । सुदूरपश्चिमाञ्चल प्रदेशका विद्यार्थी बढिरहेको यस विद्यालयमा अधिकांश विद्यार्थीसँग इन्टरनेटको पहुँचका लागि आर्थिक हिसयत नभएकाले विद्यालयले सबै विद्यार्थीका लागि रु. डेढ करोडको लगातारमा डाटा प्याकसहित प्रतियुक्त प्रतिल्यापटप दिलाउन दाता खोजिरहेको छ । 'कतिपयको घरमा खाने चामल त पर्याप्त छैन, उनीहरूलाई डाटा चलाएर इन्टरनेटमा पढाइका लागि अनिवार्य गराउन सक्दैनौं, त्यही भएर पूर्वाधारमा सहयोगको खोजी गरिरहेका छौं ।' उक्त माविका प्रधानाध्यापक एवम् नेपाल राष्ट्रिय शिक्षक सङ्गठनका काठमाडौँ जिल्ला अध्यक्ष विष्णु पौडेल भन्नुहुन्छ ।

कलङ्कीस्थित जनपथ माविका प्रधानाध्यापक जीतबहादुर लामिछानेलाई पनि विद्यालय खुल्न नसक्दा र सबै तहका विद्यार्थीलाई अनलाइन शिक्षा दिन नसक्दा शैक्षिकसत्र पूरा कसरी गराउने भन्ने चिन्ता छ । काठमाडौँ उपत्यकामा कोरोनाको संक्रमण खासै नदेखिएको समयमा कतिपय विद्यार्थीलाई विद्यालयमै बोलाएर पढाइ गरे पनि हाल बढ्दो जोखिमका कारण विद्यालयमा शिक्षकहरू पनि नियमित आउनसक्ने स्थिति छैन । सो विद्यालयले अहिले कक्षा १० मा मात्रै दिनमा दुई 'पेरियड' अनलाइन शिक्षा सञ्चालन गरिरहेको छ । त्यसमा कक्षा १० का ४९ विद्यार्थीमध्ये सबैजना सहभागी छन् । यहाँ पनि औपचारिक भर्ना नभएकाले सबै कक्षामा गरी करिब आठ सय विद्यार्थी रहेकामा ती सबै सम्पर्कमा छैनन् । कोही गाउँतिर छन् । कोही सूचना र प्रविधिको पहुँचबाट टाढा छन् । हालसम्म दुई सय १५ विद्यार्थीले मात्रै नाम दर्ता गराएका छन् ।

प्रधानाध्यापक लामिछानेले विद्यार्थीलाई नियमित भेट्न नपाउँदा शिक्षक र विद्यार्थीहरू न्यासिएका र विद्यार्थीले कहिलेदेखि पढाइ होला, वार्षिक पाठ्यक्रम कसरी पूरा होला, कक्षा १२ को परीक्षा के होला भनेर फोनबाट चासो दिने गरेको जनाउँदै भन्नुभयो- 'यसरी बसेर जागिर खाँदा हामीलाई पनि अपाच्य जस्तो लागेको छ । बाहिर निस्कन समेत गाह्रो छ, तर विद्यार्थी प्रतिको जिम्मेवारीबोधले हामीलाई धिचेको छ ।'

अनामनगरस्थित नेपाल मेगा विद्यालयकी 'प्रि-प्राइमरी इन्चार्ज' पार्वती वाल्लेले भने आफूहरूकामा सबै विद्यार्थी अनलाइन शिक्षामा नजोडिए पनि अधिकांश विद्यार्थीलाई नियमित सिकाइ भइरहेको जनाउनुभयो । 'प्रत्यक्ष भेट्न नपाएर निकै न्यायो लागिरहेको छ, तर अनलाइनका माध्यमबाट बच्चसँग टाढा भने छैनौं । प्रत्यक्ष भेट्न नपाउँदा कताकता नराम्रो अनुभव लागेको छ' -वालेले भन्नुभयो- 'हामिले विद्यार्थीका दैनिक गतिविधि हेरिरहेका छौं ।' विकट गाउँमा रहेका विद्यार्थी अनलाइन कक्षामा जोडिन नपाए पनि शहरमा रहेका अधिकांश विद्यार्थी जोडिएका छन् । नआउने विद्यार्थीसँग पनि सम्पर्क भइरहेको छ ।

कोभिड-१९ को विश्वव्यापी प्रभावका कारण गत चैत ५ गतेदेखि बन्द शिक्षालय हालसम्म खुल्न नसकेपछि वैकल्पिक सिकाइ प्रणालीबाट विद्यालय र विश्वविद्यालय तहसम्म सिकाइ सहजीकरण भइरहेको छ । तर, अहिलेसम्म यस प्रणालीलाई शैक्षिकसत्रको औपचारिक मान्यता दिइएको छैन ।

देशको राजधानी रहेको काठमाडौँकै नाम चलेका विद्यालयमै वैकल्पिक सिकाइ प्रणालीको यस्तो हालत छ भने देशका विकट भूगोल र विपन्न एवम् सिमान्तकृत समुदायका विद्यार्थीलाई अनलाइन शिक्षा लिनु कति दुःख होला ? संविधानतः विद्यालय तहको शिक्षा सञ्चालनको अधिकार स्थानीय तहको भए तापनि कोरोना महामारीको विषम स्थिति, केही महिना मुलुकभर बन्दाबन्दीको आदेश जारी भएको अवस्था र अहिले पनि विभिन्न जिल्लामा निषेधाज्ञा कायम भएकाले स्थानीय तहले मात्रै निर्णय गरेर बन्द रहेका विद्यालय खोल्ने जोखिमपूर्ण निर्णय लिने स्थिति छैन । स्थानीय तहले त्यसरी विद्यालय खोले पनि स्वास्थ्य जोखिमका कारण अभिभावकले ढुकढुका भएर आफ्ना बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने आधार तयार भइसकेको छैन ।

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले आफ्नो

परिवेश र उपलब्ध सञ्चार पहुँचका आधारमा दूर तथा खुला शिक्षा लगायत वैकल्पिक प्रणालीका माध्यमबाट प्रभावकारी र व्यवस्थितरूपमा सिकाइमा निरन्तरता दिन गत जेठ १८ गते 'वैकल्पिक प्रणालीबाट विद्यार्थीको सिकाइ सहजीकरण निर्देशिका, २०७७' जारी गरी गत असार १ गतेदेखि अनिवार्य कार्यान्वयन गराउन भनेको थियो ।

यस प्रणालीमा सूचना, सञ्चार र प्रविधिको प्रयोगबाट अनलाइन, रेडियो, टेलिभिजन र अफलाइन माध्यम अपनाइन्छ । अब यस प्रणालीलाई चालू शैक्षिकसत्रको मान्यता दिँदा गत असार १ गतेदेखि गणना गर्ने वा निर्णय भएको मितिबाट लागू गर्ने भन्ने पनि स्पष्ट भइसकेको छैन । पहिल्यैदेखि मान्यता दिँदा सबै विद्यार्थीको यस प्रणालीमा सहभागिता नभएको स्थिति र अबदेखि मान्यता दिँदा 'कोर्ष' अगाडि पुगिसकेका विद्यार्थी र शुरु नै नभएका विद्यार्थीबीचको संयोजन गर्न शिक्षकहरूलाई चुनौतिपूर्ण हुने भएको छ । अर्कातिर निजी तथा आवासीय विद्यालय पनि वैकल्पिक प्रणालीलाई चाँडै शैक्षिकसत्रको मान्यता दिइए नियमित शुकल उठाउन पाइएला भनेर समय कुरेर बसेका छन् । सरकारले यस वैकल्पिक प्रणालीमा विद्यार्थी भर्ना गर्न र शुकल लिन रोक लगाएको छ । कतिपय निजी विद्यालयले पूर्ववत् शुकलमा केही कटौती गरेर आफूखुशी शुकल उठाइ पनि रहेका छन् ।

हाल मुलुकभर कूल ३५ हजार छ सय एक विद्यालयमा गरी ७१ लाख विद्यार्थी छन् । एक तथ्याङ्क अनुसार मुलुकभर इन्टरनेटमा ७५ प्रतिशत, रेडियोमा ८५ प्रतिशत, टेलिभिजनको पहुँच ७२ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा र मोबाइल प्रयोगकर्ता चार करोड मानिसमा रहेको पाइए पनि शिक्षामा यसको त्यसरूपमा प्रयोग भएको पाइँदैन । संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बालकोष (युनिसेफ)ले हाले सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदनमा नेपालका एकतिहाइ बालकालिकाले मात्रै वैकल्पिक प्रणालीको शिक्षामा पहुँच पाइरहेको जनाइएको छ । विविध कारणले दुईतिहाइ (करिब ५४ लाख) बालबालिकाले वैकल्पिक प्रणालीमा सहभागिता जनाउन नपाएकाले उनीहरूलाई स्थानीय तहले पूर्वाधार सहयोग गर्नुपर्ने देखिन्छ । विद्यालयमा जाने दिवा खाजाको बजेट रकमान्तर गरेर सूचना र प्रविधिमा खर्च गर्न पनि सुझाव दिइएको छ ।

वैकल्पिकलाई मूलधार मानेर शैक्षिकसत्रमा मान्यता दिइ विपन्न र प्रविधिको पहुँच नभएका विद्यार्थीका

लागि निःशुल्क मोबाइल र इन्टरनेट सुविधाका लागि स्थानीय तहले बजेट विनियोजन नगरेसम्म यस प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसक्ने अभिभावकको भनाइ छ । सरकारले यसअघि भदौ १६ देखि विद्यालयमा भर्ना शुरु गर्ने भनेकामा भदौ मसान्तसम्मको मिति सोको छ ।

निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरे अनुसार मानव स्रोत विकास केन्द्रद्वारा पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकमा आधारित भई उत्पादन गरिएका विषयगत श्रव्यदृश्य पाठ प्रसारण भने भइरहेका छन् । तर, कहाँ कति विद्यार्थीले त्यसको उपयोग गरिरहेका छन् भनेबारेमा सम्बन्धित निकायसँग विवरण छैन । शिक्षा मन्त्रालयका एवम् शैक्षिकसत्र व्यवस्थापन सुभाष कार्यदलका संयोजक शीपक शर्माले हालसम्मको सिकाइबारे विद्यार्थीगत व्यक्तित्व मूल्याङ्कन गरेर कोर्ष अघि बढाउने र अब हरेक विद्यालयले विद्यार्थी यकिन गर्न अनलाइनबाटै भर्ना (अभिलेखीकरण) गराई शैक्षिक तथ्याङ्क प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न गरी निर्देशिकालाई एक साताभित्र संशोधन गरिने भएको जानकारी दिनुभयो । यसपछि वैकल्पिक प्रणालीले मूलधारको मान्यता पाउनेछ ।

शिक्षामन्त्री गिरीराजमणि पोखरेलले आपतकालमा ज्यान बचाउनु महत्त्वपूर्ण कुरा भए पनि आपतकालका नाममा बालबालिकाको विकास र सिकाइमा सम्भ्रोता गर्न भने नसकिने जनाउँदै आउनुभएको छ । पाठ्यक्रमद्वारा निर्धारण गरिएको समयावधि र पूर्णाङ्कमा संकुचन र वैकल्पिक माध्यमबाट सिकेका विषयलाई मूल्याङ्कनको दायरामा ल्याएर भए पनि शैक्षिकसत्र खेर जान नदिने उहाँको प्रतिबद्धता छ ।

नेपाल शिक्षक महासङ्घका अध्यक्ष बाबुराम थापाले विषम स्थितिमा नियमितसरहको शैक्षिक परिणाम र सञ्चालनको अपेक्षा गर्नु उपयुक्त नहुने जनाउँदै अहिले स्वाध्यायनलाई प्राथमिकता दिन र शिक्षकलाई दोषारोपण नगर्न आग्रह गर्नुभयो । युनेस्कोको काठमाडौँका शिक्षा प्रमुख बलराम तिमालिसना नियमितरूपमा वैकल्पिक सिकाइ प्रणालीमा भाग लिएको र वैकल्पिक प्रणालीमा पहुँच र सहभागिता नपाउने त्यसमा अझ सिमान्तीकृत समुदायका बालबालिकामा हिनताबोध उत्पन्न भई उनीहरूको वार्षिक परीक्षा कमजोर हुने चिन्ता पैदा भएको बताउनुहुन्छ । युनेस्कोले कक्षा छाड्ने दर बढ्नसक्ने भनी युनेस्कोका आफ्ना सदस्य मुलुकलाई सचेत गराइसकेको छ ।

